

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“ — v Trstu v tobakarnici „Via della sarma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo v uredništvo „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr. naročnina pa opravištvu „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Poziv p. n. naročnikom.

Ker sklepamo z današnjo številko prvo polletje letošnjega tečaja, vabimo prav uljudno vse p. n. naročnike, kateri so samo za pol leta naročnino plačali, da skoro ponovno naročbo. Pa tudi vsem onim, kateri zaostajajo še z naročnino za prvi semester in za lansko leto, priporočamo prav nujno, naj hité poravnati naše račune, da bomo mogli tudi mi, kakor želimo in moramo, mnogim svojim dolžnostim zadostiti.

„Soča“ velja za pol leta 2 gl. 30 kr.
za četrt leta 1 gl. 20 kr.

Od nekaterih strani smo slišali izraziti željo, naj bi „Soča“ dvakrat na teden izhajala in mi bi to željo prav radi izpolnili; toda trebalo bi nam v ta namen najmanj še 150 zanesljivih naročnikov in pa nekoliko več duševne podpore. Dela se nikakor ne ustrašimo, saj je posvečeno sveti narodni stvari; toda računati moramo vendar tudi na zveste podpornike, kateri pripoznavajo naše rodoljubno prizadevanje, list v prijateljskih krogih in mej ljudstvom priporočajo in širijo in nam sem ter tija tudi kaj gradiva preskrbujejo. Časi so zdaj važni: z osvobojenjem naših južnih bratov nastopa vsem Slovanom nova doba, a da bode srečnejša, treba neobhodno vstrajnega, vzajemnega delovanja in časopisje je pri tem gotovo jako pomenljivo in upliven faktor.

Rodoljubi na Goriškem! bodite preverjeni, da nas navdaja najresnejša volja, svojej dolžnosti v vsakem oziru zadostovati pospeševaje vsestranske koristi našega naroda. A da bodo resno voljo tudi slabe moči dosegale, podložite nam Svoja krepka ramena — pa pojdemo nevstrašeno naprej!

Lastništvo in uredništvo „Soče“.

LISTEK.

O zgodovini telovadbe.

(Anton Leban Mozirski.)

(konec.)

Kmalu sta vlada in ljudstvo uvideala Spiessevo delovanje in pozvan je bil leta 1844 v Basel, kjer je vodil deško in dekliško telovadno šolo; l. 1848 pa je prišel v svojo domovino (nadvojvodina Hessen). Tam je Spiess prevzel vodstvo vseh telovadišč in osnoval je v Darmstadtu telovadno izsledno šolo. — Žal! bog, da je prerano umerl — jedva 48 let star. — Jahn-Spiesseve metode so obveljale za podlago nemškega telovadstva.

V Nemčiji in drugih deželah so nastopili možje, razširjajoč telovadbo à la Jahn-Spiess. — Tudi v Franciji so možje: Amoros, Laisné in Triat, — na Angleškem Chiasso in de Laspe in v Švici Elias telovadbeno umetnost širili. —

Leta 1848 so osnovali v Berlinu centralno telovadno šolo pod Rothensteinovim vodstvom, v tej šoli se je učilo po Singovem sistemu. Izšolali so se v tej šoli učitelji telovadbe za šole in prusko vojno. — Enake šole so osnovali v Drazdanih pod vodstvom dr. M. Klossa in v Stuttgartu pod vodstvom dr. O. Ja-

Domovina.

Dožela ljuba kje leži,
Ki je jezik moj mi govoriš?
Kjer znanci moji še živé,
Prijatli moji v grobih spé.—

I.

Tako prepeva otožno mladeneč, živeč v mrzli tujini, daleč od svete zemlje, kder mu je otroku zibelka tekla, spominjaje se ljubega rojstnega kraja, kateri, daš morda reven in skrit v kakaj gorski dolinici, vzbuja vendar v njem najslajše čute, saj obsega mogoče vse, kar ima najljubšega na svetu: starše, brate, sestre, ljubico, prijatelje, bodi da še živé, bodi da jih uže davno bladna zemlja krije v domačem grobju tik skromne vaške cerkvice. Enako prepeva, kedar misli na svojo drago domovno deželo; naj je tudi kamenita in revna enako sivemu Krasu, nič ne dé: Oziraje se v duhu iz daljne tujine proti domu, ne vidi golih reber domačih gora, ni pustih dolin, ni bornih kajž, niti ne vidi ni nagote ni uboštva, — vzbujena fantazija mu slika preljubljeno domovino tako, kakor bi najveljavnejši umetnik ne mogel naslikati ideala krasne dežele. — Pa domoljubje sega še dalje — tudi spomin na širšo domovino, katera se v svojih mejah strinja z mejami domače države, vzbuja bivajočemu v tujini nekak poseben čut, ki ni morda tako nježen, kakor oni, ki se rodi o misli na očetov dom, pa enako mogočno pretresa srce in je z nepopisljivo milobo navdaja — srce, se veda, katero ni še vsemu blagemu in svetemu za vselej odmrlo.

Domovina! — tudi Slovenec ima svojo in sicer dvojno: širšo in ožjo domovino. Prva, katerej je zvesto vdan, daš se v njej skoro da pozabljen med drugimi mogočnimi in vladeželjnimi narodi zgublja — je Avstrija; Slovenec, skozi stoletja v zvezi s to staroslavno državo, se ni nikdar omajal v svojej podedovani zvestobi: Niti v najhujših časih, v najbitkejših svojih dobah, ko so verige suženjstva davili uboze slovenskega kmeta, niti ko so drugi sebični narodi, po možeh, državniki, iz svoje srede zbranih, na postavnih in nepostavnih podlagi njegove najsvetejše pravice teptali, njegov jezik iz šol in uradov podili ter mu po sili vrivali tuji jezik in tujo omiko — ni se Slovenec za ped prostora odmaknil od avstrijske zastave. In tudi zdaj, ko mu postave sicer zagotavljajo popolno enakopravnost ter miren razvoj njegove narodnosti

— pa mu zagrizeni nasprotniki kakor gobe iz tal rasejo, zaviraje ga na vse načine v mirnem življenju zakonitih pravic in svobodnosti, — vstraja Slovenec — nepogljiv v svoji zvestobi — ponosno na svojem mestu kot pogumen stražnik na južni meji avstrijski. Tolika je moč pravega domeljubja!

Toda Slovenec ima tudi svojo ožjo domovino, v kateri živé sinovi in hčere ene matere, ter se med seboj razumé v svojem jeziku. Mari je to Slovenija? kje leži ta blažena dežela, kje so nje meje? Zalostni odgovor: Zgodovinske neizgovorne in nevihte so jo raztreščile pod dve kroni, v razne dežele in deželice, kder bivajo nje krepki sinovi, nje verle hčere večinoma pod varstvom drugih narodov; tuja hrana, katero so morali zajemati iz sklade svojih varuhov, jih je mnogo izneverila njihovi materi, vas za vasjo, okraj za okrajem so odpadli, so za vselej poptujčeni ter ne poznajo več ni svojega rodu, ni svoja korenine. Okrog in okrog proti severu in jugu, proti vzhodu in zahodu so se v teku stoletij vmaknile slovenske meje širšemu se germanstvu in romanstvu in preširnim potomcem divjih Hunov — sužen Slovenec zlasti ob mejah, v neprestani dotiki s svojimi nemškimi gospodarji, kateri so mu povsod, vselej in z vsemi silami zavirali svobodno rabo in razvoj njegovega jezika, moral se je vdati, moral se je umikati, in tako se je leto za leto na nekem kralju prebivalstva njegovega rodu in tu pa tam je malo da ne ptujec postal na lastni zemlji.

Toda od kar je svobodnostni piš leta 1848 razdejal verige sramotnega suženstva, od kar mu posebno postave konstitucionalne dobe zavarujejo ne samo eksistencijo, ampak tudi enake pravice, kakor vsem drugim narodom, postavil se je tudi Slovenec na svojih novih mejah pogumno na noge ter ne pripušča nikakor več, da bi se mu še dalje v škodo premikale: Do tu in ne dalje!

Dopisi.

V Gorici 26. junija. (Revolucionarni elementi.)

Še ni konca revolucionarnega rovanja na Primorskem, mariveč postaja čedalje hujše, čedalje predrznejše. Kdor ne pozna naših razmer, mora si nehote misliti: Trst, Gorica, Koper in dr. to so nevarna gojzda, v katera je hidra revolucije položila svojo strupeno

ki pravi: „Die Mädchen sind des Turnens eben so sehr bedürftig, als die Knaben; denn gerade die Gebrechlichkeit des weiblichen Geschlechtes ist für ein ganzes Volk von der verhängnisvollsten Bedeutung.“ (Dekleta so telovadbe enako potrebna, kakor dečki, kajti ravno rahlost ženskega spola je za celo ljudstvo najosodepolnejšega pomena.)

Iz tega je tedaj razvidno, zakaj se je telovadba tudi v ljudske (narodne) šole vpeljala. Namen te vpljave je tedaj, da se mladina krepča in zdravje vtrjuje; kajti le zdravi človek more v znanostih napredovati. Za to pa:

„Prav umno svoje ude rabi
In skrbno krepčaj si telo,
Pa tud' na dušo ne pozabi,
Da vedno te vodila bo!“ —

Bovec in njegova okolica.

II.

Spoznavši splošno lego bovške kotline ozirimo se nekoliko na njene posameznosti.

Že koj v začetku te kotline, kak poldrugi kilometer od žagarskega mosta, stojiš na enem najinteresantnejših mest. Če ravno si oko in vedno spominja-

